

□ Wouter van Riessen

De beeldend kunstenaar Wouter van Riessen (Bloemendaal, 1976) studeerde Vrije Kunst aan de Academie voor Beeldende Kunsten in Arnhem en de Rijksakademie te Amsterdam. Wouter tekent, schildert, fotografeert, schrijft en zingt liedjes – en begeleidt zichzelf daarbij op de gitaar – maakt grafiek en hield zich ook bezig met *maskers* en het maken van een *trekpop*. In 1999/2000 verbleef hij met een beurs van het fonds BKVB een jaar in het Künstlerhaus Bethanien in Berlijn. Wouter exposeerde in diverse grote musea en galeries en ontving in 1999 de Charlotte Köhlerprijs.

Poppen

In 2003 zegt hij over zichzelf: “De kern van mijn werk is altijd het *zelfportret* geweest. Door niet mijzelf maar *poppen* of *dieren* als aanleiding voor mijn schilderijen en tekeningen te nemen heb ik echter de mogelijkheid gecreëerd gemoedstoestanden veel duidelijker af te beelden. In mijn afbeeldingen van dieren kan ik mijn gemoedstoestanden nog uitgesprokener tonen dan vroeger in die van mijzelf in confrontatie met poppen. Het is niet mijn streven mijzelf realistisch en levensrecht af te beelden. Ik stiler mijn lijnen en reduceer mijn vormen net zo lang tot mijn portret helemaal leeggemaakt is. Mijn zelfportretten worden hierdoor een soort poppen. Als ik naar poppen kijk, zie ik ze tot leven komen. Ze kijken naar me terug, tonen hun karakter en nemen me met zich mee. Elke poging tot werkelijke identificatie is echter gedoemd te mislukken. Hoe zou ik me ooit kunnen voor stellen niet te leven? Het leven van de pop is volledig uit mijn projectie opgebouwd.”

□ Maskers

“Er bestaat hierdoor een verwantschap tussen het kijken naar poppen en het kijken in de spiegel. In een aantal schilderijen combineer ik mijn zelfportret met poppen. Ik breng geen hiërarchie aan in de wijze waarop ik mijzelf ten opzichte van hen afbeeld. In *Zelfportret met twee Poppen 1* en *2* (2000) wordt mijn portret als pop ontmaskerd. In *Zelfportret met twee Poppen 3* (2002) laat ik ze mijn portret in lijnen opbouwen en ontrafelen. Het spelen met de mate van levensechtheid komt terug in ruimtelijk werk: daarin kan steeds een handeling worden verricht. Dit benadrukt dat mijn werk afhankelijk is van de verbeelding van de toeschouwer. De maskers die ik maak, zijn een stilering van mijn gezicht. Wanneer ik een masker draag, geeft de onbuigzaamheid ervan mijn ogen schittering. Als de maskers tentoongesteld worden, voorzie ik ze van oogballen die door middel van een touwtje heen en weer bewogen kunnen worden.”

□ Lijnen en kleur

“Ik ben geen schilder-schilder”, merkt hij vervolgens op in een interview. “Je hebt mensen die helemaal op verf freaken. Ik hoef het niet te ruiken. Daarom werk ik graag met de computer. Ik kan er mijn lijnen eindeloos mee bijvijlen tot ze precies dáár staan waar ik ze wil hebben. Naar aanleiding van de computerstudies maak ik uiteindelijk de schilderijen in acryl. (...) De zwarte lijn vul ik als laatste in omdat ik wil dat hij boven op de kleuren ligt, de vorm krijgt op die manier stabiliteit en de compositie wordt hechter. Van de andere kant is er de tweeslachtigheid dat ik het schilderij ook zie als de lijn er nog niet is en dus óók zie hoeveel er verloren gaat op het moment dat ik die lijn zet. De ogen van de poppen in de serie *Zelfportret met twee Poppen* bijvoorbeeld waren, toen die lijnen er nog niet stonden, veel levendiger. Het lijkt net alsof de zware lijnen ze bewusteloos slaan. Het schilderij is ijler en fragieler als die lijnen er nog niet zijn. Het heeft dus voor- en nadelen. Bij tekeningen móét de lijn er zijn, daar is het meer dan alleen een omtreklijn, omdat het vlak in de tekenkunst een andere betekenis heeft dan in de schilderkunst.”

□ Zelfportretten

“Ik wil een zo groot mogelijke openheid in de beeldopbouw en daar is die lijn een goede steun in. Ik ben met het onderwerp zelfportret/poppen begonnen omdat ik in het schilderen de vormen steeds meer begon te vereenvoudigen en de figuren op de schilderijen steeds meer op poppen gingen lijken. Ik dacht: wat zou er gebeuren als ik het zelfportret met een pop combineer? De pop en de popachtigheid. Er is een interessant spanningsveld tussen het afbeelden van poppen en het afbeelden van mensen. (...) Bij het afbeelden van een pop moet een al gestileerde figuur opnieuw vormgegeven worden.”

Spiegel

“Het proces van afbeelden en tot leven wekken wordt zo als het ware een spiegel voorgehouden. Door mens en pop in hetzelfde beeld te zetten wordt de kwestie op scherp gesteld. (...) Ik zoek een bepaald deel in mijn verschijning op. Het moment waarop ik me in mijzelf verlies, interesseert me in het bijzonder. Zo zal een pop in tegenstelling tot een mens volledig in zijn omgeving opgaan. Met die schilderijen van poppen en zelfportretten doe ik heel veel uit mijn hoofd. Ik gebruik soms het hele beeld van het zelfportret, dat niet zozeer een zelfportret is, maar meer iets wat er in de loop der jaren omheen geconstrueerd is.”

□ Symboliek

“Strikte zelfportretten zijn het niet meer, het zijn symbolen, een soort afbeeldingen van een zelfportret, een doorgestileerde weergave van mijn gezicht. In mijn werken waarin *Pinocchio*-achtige figuren voorkomen, realiseer ik het idee van levende poppen die de levenloze poppenspeler aan de neus trekken. Omdat het over poppen gaat, kan ik nu speelser met de figuren omgaan. (...) Het is aardig om de fictie uit te beelden: dat zo'n pop dan aan je wenkbrauw of aan je neus trekt (...) is een mooie omkering, een speelsheid: de pop speelt met de poppenspeler!”

□ Poppenspe(e)linformatiecentrum

Werken van Wouter van Riessen, waaronder een zelfportret met Pinocchio, een klok en enkele zeefdrukken met afbeeldingen van oud-Hollandse poppenkastfiguren, behoren tot de gevarieerde collectie van het Poppenspe(e)lmuseum. Wellicht wilt u zich wat meer verdiepen in de aan het poppentheater verwante kunsten. De internationale *Poppenspe(e)lmuseumbibliotheek* bevat, naast literatuur over hedendaagse kunstenaars die zich met het fenomeen poppentheater hebben beziggehouden, zeer veel werken die u op weg kunnen helpen.

In de *Poppenspe(e)lmuseumwinkel* zijn briefkaarten en documentatie over diverse onderwerpen verkrijgbaar. Informatie over het (volks)poppenspel is ook te vinden in het *poppentheater-abc* en op onze websites, www.poppenspelmuseum.nl en www.poppenspel-museumbibliotheek.nl.

□ Afbeelding: ‘Zelfportret met twee Poppen 3’. Acrylverf op linnen. Wouter van Riessen, Arnhem (2002).

Poppenspe(e)lmuseum ©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 63 13 29 Fax: +31(0)578 - 56 06 21

www.poppenspelmuseum.nl www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2

www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspel.info

www.poppenspel-museumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl